

A RÉGI JÓ PEST

A RENDŐRSÉG RÉGI JELENTÉSEIBEN (11)

1900-ban, mint említettük, Ferenc József végre beleegyezését adta a házassághoz. Ugy Ausztriában, mint Magyarországon törvénybe iktatták, hogy Ferenc Ferdinánd amorganatikus házasságból származó utódok trónöröklési jogáról lemond. 1900 július 1-én történt meg a házasság és a grófnő néhány esztendő múlva a királytól a Hohenberg hercegnő címet kapta.

A házasságkötés után a budapesti titkos utazások természetesen megszűntek.

BLAHÁNÉ KOCSIJÁBÓL KIFOGJÁK A LOVAKAT

Nagy ünnepe volt 1900-ban a Népszínháznak. Blaha Lujza november 3-án ünnepelte jubileumát. A Népszínházban diszeloadás volt és előadás után az egyetemi ifjuság fáklyásmenetet rendezett a nagy művész tiszteletére. A diáksághoz más testületek is csatlakoztak, úgyhogy több ezer fáklya világította meg a Kerepesi-utat és Erzsébet-körutát, amikor Blaha Lujza kilépett a színház művészkapuján. A kapu előtt kétlovas fiakker állott. Ma már persze komikusan hangzik, hogy miért kellett a kocsi, amikor Blaha Lujza a szomszédos Erzsébet-körut 2. számú házában lakott. Akkoriban azonban még úgy volt, hogy primadonna-ünneplés nem mehet végbe anélkül, hogy a kocsiból a lovakat ki ne fogják. Ezért kellett a kocsi. Blaha Lujza a fáklyások és a közönség üdvözlésében közben szállt be a fiakkerbe, a lovakat kifogták és az egyetemi hallgatók elhúzták a kocsit az Erzsébet köruton a Westend-utcaig, ott visszafordultak és visszahúzták a Kerepesi-ut sarkáig, ahol Blaha Lujza kiszállott. A fáklyások és a több ezer főnyi tömeg a ház előtt foglalt helyet. Blaha Lujzának többször meg kellett jelennie az erkélyen. A tömeg addig maradt együtt folytonos éljenzéssel és üdvözléssel, amíg

az utolsó fáklya is teljesen kialudt.

Ez év szeptemberében avatták fel nagy ünnepélyességgel a budapesti térparancsnokság zöldfautcai (ma Veres Pálné-utca) épületét, amelynek váciutcai épületszárnyán talált elhelyezést a Tiszti Kaszinó. Szeptemberben Ferenc József jelenlétében avatták fel ünnepélyesen egy a térparancsnokságot, mint a Tiszti Kaszinót.

A ZUGLIGETI VILLAMOSKATASZTRÓFA

Örökké emlékezetes nagy szerencsétlenség történt 1900 pünkösdvasárnapján a Zugligetben. A zugligeti villamos végállomása akkor a Szarvas-vendéglő előtti téren volt. A Szarvas-térről a Zugligeti-ut meredéke következik a Zala-utig, ahol a sínek élesen elkarnyarodnak a Szép Ilona felé. A zugligeti végállomáson a délutáni órákban, amikor a több ezer kirándulótömeg már hazafelé tartott, egy villamoskocsi állott utrakészen. Az indítás ideje még nem érkezett el, a kalauz és a villamosvezető az ellenőrökkel és a többi kalauzzal cigarettázott és diskurált a végállomás bódéja mellett. A villamosra azonban felszálltak az emberek. Egyre nagyobb-nagyobb tömeg szorongott a kocsi belsejében, majd az első és hátsó perronon. A nagy tolongásban történt, hogy valakit a kézifékhez sodortak és a tumultus és tolongás következtében az illető a féket eltolta a helyéről. Ebben a pillanatban a villamos a lejtős pályán megindult. A villamosban szorongó közönség természetesen semmit sem tudott arról, mi történt. Azt hitték, hogy a villamos elindult és nyugodan maradtak a helyükön. Az első perronon állók kiabálni kezdtek, erre lettek figyelmesek a kalauzok és a vezetők, akik futni akartak az elszabadult kocsi után. A lejtős pályán azonban a villamos egyre gyorsabb iramban gördült lefelé, úgy hogy utolérni nem tudták. Eszeveszett gyorsasággal futott le a villamos a lejtőn. Hamarosan észrevették a kocsiban tartózkodók is, hogy baj történt és szörnyű pánik keletkezett. Sokan menekülni akartak a zsúfolt kocsirol, azonban mozdulni nem lehetett. A villamos néhány másodperc alatt leért a zalaiuti

fordulóig. Ha az első perron utasai között valaki visszanyerte volna lélekjelenlétét és meghuzta volna a féket, a szerencsétlenség elkerülhető lett volna. Erre azonban senki sem gondolt és amikor a villamos a kanyarulathoz ért, a hirtelen lendülettől kiugrott a sínekből és az árok falának vágódott. A villamoson körülbelül száz ember volt és senki sem maradt sértetlen.

A villamos pozdorjává tört, az üveg- és faszilánkok eleven testbe furódtak. A zökkenéstől egymásnak estek az emberek. A szerencsétlenség színhelyén egy vérző embergomolyag feküdt. Alig tudták szétválasztani az összepréselődött embereket. Igen sok gyermek is volt közöttük. A mentők (akkor még csak lovaskocsin jártak) teljes készséggel vonultak ki és késő este volt már, amikor az utolsó sebesültekkel is kórházba érkeztek. A zugligeti szerencsétlenségnek hét halálos áldozata, harminc igen súlyos sebesültje és több, mint hatvan könnyebb sebesültje volt.

AZ ÚJ ZUGLIGETI PÁLYA

A borzalmas katasztrófa után nagy támadások hangzottak el a közeli villamos ellen. A rendőrség szigorú vizsgálatot indított, azonban a szerencsétlenségért senkit sem lehetett felelőssé tenni és nem tudták azt sem megállapítani, ki volt az, aki a tolongásban félrehuzta a féket.

A villamostársaság már a következő napokban megtette az előmunkálatokat, hogy a zugligeti villamosvégállomást feljebb helyezze, ahol nem következik rögtön lejtő. Mintegy háromszáz méterrel vitték feljebb a végállomást, amelynek épülete még ma is megvan és rendőrőrszobává alakították át. Néhány esztendő múlva építették meg a mai teljes biztonságot nyújtó, zugligeti végállomást. Csodálatosképpen ennek dacára talvaly megisméltődött a zugligeti szerencsétlenség. A Sophianum növendékeit vivő villamoskocsi szabadult el a zugligeti lejtőn és ugyancsak a zalaiuti kanyarulathoz kisiklott és felborult. Két kisleány lett áldozata a megisméltődő szerencsétlenségnek.

ZENDÜLÉS A TOLONCHÁZBAN

A toloncházban zendülés tört ki. Egy rabot el akartak toloncolni, de az szembeszállt a rendőrökkel. A rendőrök taszigálni és ráncigálni kezdtek, a rab torkaszakadtából segítségért kiabált és a toloncház udvarán sétáló rabok a jelenet láttára megtámadták a rendőröket. Néhány perc múlva kitört a zendülés az egész toloncházban. A rendőrök segítségért mentek, riadót fújtak a rendőrlaktanyában, mire azonban a rendőrök visszatértek a toloncházba, akkorra a rabok barrikádokkal elorlaszolták az egész épületet. Az egész rendőrlégénységet mozgósították és órák hosszáig tartó ostrom után tudta csak a rendőrség leverni a lázadást. A harcban több rab és több rendőr megsebesült.

A toloncházi zendülés következtében éles támadások érték a rendőrséget. A képviselőházi ellenzék a rendőri brutalitásokat lette szóvá és a szociáldemokrata párt lapjában éleshangu cikkekben támadta a rendőrséget. A szociáldemokrata párt hónapokon keresztül tartotta felszinen a toloncházban történt eseményeket. A szocialista gyűlések után többször volt kivonulás az utcára, abcugolták, pfojozták a rendőröket, gyakran megdobálták őket, úgyhogy a rendőrség nem egyszer karddal volt kénytelen helyreállítani az utca rendjét.

TÜNTETNEK A SZOCIALISTÁK

A szociáldemokrata párt a karácsonyelőtti napokban monstre felvonulást rendezett. Ezerszámra vonultak fel a munkanélküliek a körutakon és a belvárosi utcákon. Karácsony előtti napokban a kirakatok tündököltek, az üzletekben szorongott a vásárló közönség. A Kerepesi-uton kezdődtek a kirakatbeverések és fosztogatások és a Belvárosban folytatódtak. A betört kirakatok üvegdarabjaitól a közönség közül igen sokan megsebesültek. A rendőrség karddal támadta meg a tüntető tömeget. Órák hosszáig tartott a harc Budapest utcáin, míg a tüntető, romboló, fosztogató tömeget megfékeztek.

(Folytatása következik.)